

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”**

БІЛАН ОКСАНА СТЕПАНІВНА

УДК 330.322:664.68

**ІНВЕСТИЦІЙНЕ ПЛАНУВАННЯ
НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Ужгород – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі економіки підприємств і корпорацій Тернопільського національного економічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Гринчуцький Валерій Іванович,
Тернопільський національний економічний університет, завідувач кафедри економіки підприємств і корпорацій, м. Тернопіль

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Хрущ Ніла Анатоліївна,
Хмельницький національний університет
МОНмолодьспорту України,
професор кафедри обліку і аудиту,
м. Хмельницький

кандидат економічних наук, доцент
Вербицька Галина Любомирівна,
Національний університет “Львівська політехніка”, МОНмолодьспорту України,
доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, м. Львів

Захист відбудеться “24” квітня 2012 р. о 14 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 61.051.02 в ДВНЗ “Ужгородський національний університет” за адресою: 88000, м. Ужгород, площа Народна, 3, аудиторія 47.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за адресою: 88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 9.

Автореферат розісланий “23” березня 2012 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук, доцент

О.Г.Чубарь

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний стан інвестування реального сектора економіки не відповідає змінам у соціально-економічному середовищі, незважаючи на вибір Україною ринкової моделі розвитку, та залишається на досить низькому рівні в порівнянні з розвинутими країнами. Однією з основних причин цього явища є спроби розв'язати нові для вітчизняної економіки проблеми старими методами управління або новими, проте ще не пристосованими до особливостей національної економіки.

Світова фінансово-економічна криза засвідчила, що, крім зовнішніх факторів, які впливають на діяльність підприємств, таких, як внутрішня економічна стратегія та політика діяльності держави на зовнішніх ринках, інвестиційний клімат тощо, важливою причиною неспроможності адаптуватися до нових умов господарювання підприємств у кризових умовах є невідповідність управлінського персоналу та відсутність інформаційної системи, на основі якої ухвалюються управлінські рішення. Більшість проблем, що виникає в процесі управління господарською і фінансовою діяльністю підприємства, зумовлені недосконалою структурою системи інвестиційного менеджменту, а отже, і її організацією.

Сучасні умови якісного оновлення суспільства викликають об'єктивну необхідність у запровадженні принципів і методів інвестиційного планування в практику роботи промислових підприємств. Саме системний підхід до питань інвестиційного планування дозволить активізувати вкладення капіталу в розвиток промислових підприємств, зменшить вплив негативних змін у зовнішньому середовищі і, тим самим, забезпечить успішне функціонування господарських структур в умовах ринку.

Розробці теоретичних основ інвестиційного планування присвячені роботи зарубіжних науковців: Д. Адама, В. Беренса, Г. Бірмана, Л. Крушвіца, В. Лівшица, П. Массе, В. Мильника, Д. Норткотта, Р. Фатхутдінова, Д. Хана, Р. Холта, Я. Хонко, М. Бромвича, Л. Гітмана, М. Грачової, М. Джонка, В. Ковальова, І. Лукасевича, Б. Хавранека та ін. У вітчизняній економічній літературі також значну увагу звернено на дослідження важливих питань інвестиційного планування, про що свідчать праці І. Бланка, Г. Вербицької, О. Вовчак, В. Гринчуцького, М. Денисенка, О. Ємельянова, В. Ковальова, А. Наливайка, А. Пересади, В. Польшакова, Ю. Правик, Н. Ткаченко, В. Шевчука, О. Ястремської, А. Гойка, В. Коссова, Я. Крупки, О. Фіщенко, Л. Хижняка, В. Хобти, Н. Хрущ та ін.

Складна економічна ситуація в країні, що викликана світовою економічною кризою, відсутність достатнього досвіду реального інвестування, невирішеність значної кількості теоретико-методологічних проблем побудови системи інвестиційного планування на вітчизняних підприємствах вимагають проведення глибших досліджень та обумовлюють їхню актуальність. Потребують уточнення й подальшого вирішення питання інформаційного забезпечення інвестиційного планування, оптимізації інвестиційної діяльності підприємств кондитерської галузі за організаційно-економічними напрямками. Розв'язання означеної проблематики дослідження забезпечить прискорення адаптації підприємств до змін у зовнішньому середовищі та підвищення рівня їх конкурентоспроможності.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Дисертація відповідає тематичній спрямованості наукових розробок Тернопільського національного економічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та є складовою науково-дослідної роботи кафедри економіки підприємств і корпорацій, реалізованої в рамках держбюджетних кафедральних тем, а саме: “Обґрунтування шляхів підвищення ефективності функціонування підприємства в умовах трансформації економіки України” (державний реєстраційний номер 0102U002562), розділ “Підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства”; “Забезпечення конкурентоспроможності підприємств як фактор підвищення ефективності промислового виробництва” (державний реєстраційний номер 0107U012224), підпункт “Активізація інвестиційної діяльності підприємств як фактор підвищення ефективності виробництва”. Участь автора у їх виконанні полягає у розробці теоретико-методичних основ інвестиційного планування та оцінювання його рівня на вітчизняних кондитерських підприємствах.

Мета та завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає в розробці комплексу науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення інвестиційного планування на підприємствах кондитерської галузі. Для досягнення сформульованої мети в роботі було поставлено й вирішено такі завдання:

- 1) дослідити й систематизувати теоретичні положення щодо визначення сутності інвестиційного планування для з'ясування його ролі та значення як елементу ринкового механізму функціонування підприємства;
- 2) обґрунтувати необхідність застосування системного підходу до інвестиційного планування як необхідної умови підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства;
- 3) дослідити та проаналізувати особливості впливу чинників зовнішнього середовища на інвестиційні процеси підприємств кондитерської галузі і на цій основі виявити напрямки вдосконалення управління інвестиційними проектами підприємств;
- 4) розробити методичні підходи щодо оцінювання стану інвестиційного планування на основі використання методу профілів з урахуванням результатів експертної оцінки найважливіших його складових;
- 5) встановити особливості інвестиційного планування в кондитерській галузі для вироблення організаційно-економічних напрямків щодо вдосконалення організації планування інвестиційної діяльності на підприємствах;
- 6) обґрунтувати пропозиції щодо розроблення та впровадження структурно-логічної моделі системи інвестиційного планування на підприємстві на основі формування і реалізації відповідного механізму;
- 7) розробити заходи щодо вдосконалення інформаційного забезпечення інвестиційного планування з урахуванням напрямків інформаційної взаємодії підприємства кондитерської галузі з зовнішнім середовищем;
- 8) побудувати модель оптимізації стратегії інвестиційного планування в рамках удосконалення наукових підходів до ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності.

Об'єктом дослідження є процес інвестиційного планування на кондитерських підприємствах.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та прикладні засади впровадження та розвитку інвестиційного планування діяльності кондитерських підприємств.

Методи дослідження. Для реалізації окреслених завдань використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: системний метод пізнання (для аналізу процесів і явищ у взаємозв'язку та взаємозалежності, пов'язаних з формуванням системи інвестиційного планування на кондитерських підприємствах); порівняльного аналізу, систематизації та узагальнення (з метою уточнення категорій); монографічного (для вивчення та аналізу принципів і закономірностей інвестиційного планування на вітчизняних підприємствах та для відображення основних тенденцій становлення і розвитку ринку кондитерських виробів в Україні); порівняння (для зіставлення фактичних даних за окремі періоди); економічного, системного і статистичного аналізу (використані для виявлення кола проблем, що виникають у процесі здійснення інвестиційного планування); графічний (для наочного ілюстрування досліджуваних явищ, процесів і закономірностей); SWOT-аналізу (для виявлення можливих загроз і переваг для підприємств досліджуваної галузі); метод експертних оцінок (для отримання інформації про особливості здійснення інвестиційного планування на кондитерських підприємствах і оцінки їх позицій на ринку); методи опрацювання анкетних даних (з метою оцінювання достовірності отриманих результатів опитування та виявлення закономірностей); економіко-математичного моделювання (метод лінійного програмування) при побудові моделі оптимізації стратегії інвестиційного планування); соціологічного дослідження (для опитування керівників підприємств); логічного узагальнення (при формулюванні висновків).

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі й нормативні акти України (закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України), теоретичні праці вітчизняних і зарубіжних авторів, інші спеціальні та науково-практичні інформаційні джерела, у тому числі матеріали періодичних видань та спеціальні монографічні джерела за темою дисертаційної роботи. Використані аналітичні й статистичні матеріали Держкомстату України, дані ЗАТ "Укркондитер", звіти окремих підприємств України, результати соціологічних досліджень, власних обстежень та розрахунків.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в системному обґрунтуванні теоретико-методичних основ та прикладних організаційно-економічних засад щодо вдосконалення інвестиційного планування на підприємствах кондитерської галузі. Найбільш вагомими науковими результатами дисертаційної роботи є такі:

вперше:

- розроблено структурно-логічну модель системи інвестиційного планування на основі формування і реалізації механізму її створення, яка дозволяє врахувати взаємозв'язки і взаємодії трьох її складових, а саме: функцій, етапів і елементів, що є необхідною умовою ефективного інвестиційного планування на промисловому підприємстві;

удосконалено:

- підхід до оцінювання стану інвестиційного планування на основі використання методу профілів з урахуванням результатів експертної оцінки найважливіших його складових, що дозволяє визначити узагальнюючий показник стану інвестиційного планування і, залежно від отриманого значення такої оцінки, дає змогу виявити недоліки в організації планової роботи та розробити конкретні рекомендації щодо підвищення рівня інвестиційного планування на промисловому підприємстві;
- комплекс організаційно-економічних напрямків та відповідної їм системи заходів щодо вдосконалення інвестиційного планування на підприємствах шляхом їх систематизації, що дало змогу окреслити перспективи подальшого розвитку підприємств вітчизняної кондитерської галузі;
- підхід до прийняття інвестиційних рішень на основі побудованої моделі оптимізації стратегії інвестиційного планування в рамках удосконалення наукових підходів до ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності, що дало змогу автору обґрунтувати можливість забезпечення фінансування стратегічного проекту-акцептора завдяки реалізації інвестиційних проектів-донорів та, у разі необхідності, з частковим залученням коштів із зовнішніх джерел;

набули подальшого розвитку:

- теоретичні аспекти процесу інвестиційного планування на підприємстві, що дало змогу уточнити визначення понять “інвестиційне планування”, “система інвестиційного планування”, запропонувати їх авторське трактування, а також подати власне бачення процесу інвестиційного планування промислового підприємства та визначити його роль і місце в загальній системі планування;
- теоретичні підходи до узагальнення і систематизації принципів та методів інвестиційного планування, що дозволяє запропонувати єдину класифікаційну систему принципів та методів інвестиційного планування, яка, на противагу існуючим, враховує закономірності та етапи його здійснення на підприємстві;
- науково-обґрунтовані результати дослідження зовнішнього середовища підприємств кондитерської галузі, урахування яких у процесі інвестиційного планування забезпечить прийняття найбільш оптимального, обґрунтованого управлінського рішення щодо інвестування залежно від стану зовнішнього оточення та дасть змогу окреслити ринкові перспективи розвитку підприємства;
- теоретичний підхід до організації інформаційного забезпечення системи інвестиційного планування на основі якомога ширшого використання всіх можливих зовнішніх та внутрішніх джерел інформації та їхнього ефективного опрацювання з урахуванням напрямків інформаційної взаємодії підприємства кондитерської галузі з зовнішнім середовищем.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у можливості їх застосування вітчизняними промисловими підприємствами при здійсненні планування інвестиційної діяльності, а саме: викладені в дисертаційній роботі теоретичні та методичні розробки щодо вдосконалення інвестиційного планування на основі

використання комплексного підходу доведені до практичних висновків і рекомендацій, які можуть бути використані кондитерськими підприємствами при формуванні системи інвестиційного планування. Наукові результати та практичні рекомендації, сформульовані в дисертації, отримали схвальну оцінку, їх застосовують у практичній діяльності ПП “Бекерай” (довідка про впровадження № 62 від 14.07.2011 р.); ПАТ “ТерА” (довідка про впровадження № 133 від 01.09.2011 р.); ТОВ “Ваврик і Компанія” ЛТД (довідка про впровадження № 145 від 20.09.2011 р.).

Окремі положення дисертаційного дослідження використовуються в навчальному процесі Тернопільського національного економічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України при викладанні дисциплін “Інвестиційна діяльність промислового підприємства”, “Управління проектами”, “Планування і контроль на підприємстві”, “Економіка підприємства”, які реалізується в рамках освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю “Економіка підприємства” (довідка про використання результатів наукових досліджень № 126-38/981 від 4 травня 2011 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею. Усі наукові результати, викладені в роботі, отримані автором особисто. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використані лише ті ідеї та положення, які становлять індивідуальний внесок автора.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, наукові результати та практичні розробки дисертації доповідалися та обговорювалися на 6 науково-практичних конференціях, зокрема: науково-практичній конференції “Роль національних стандартів обліку в інтеграційному процесі України у світовий економічний простір” (м. Мукачево, 24-25 жовтня 2002р.); науково – практичній конференції “Стратегія розвитку вітчизняних підприємств” (м. Тернопіль, 23-24 жовтня 2003 р.); VIII Міжнародній науково - практичній конференції “Наука і освіта 2005” (м. Дніпропетровськ, 7-21 лютого 2005 р.); IV Міжнародній науково - практичній конференції “Проблеми планування виробництва в умовах переходу до ринку” (м. Алушта, 30 вересня -2 жовтня 2005р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції “Теоретико-методологічні та практичні аспекти розвитку економіки України” (м. Тернопіль, 23-24 лист. 2006р.); загальноуніверситетській підсумковій науковій конференції професорсько-викладацького складу ТНЕУ “Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в умовах проведення системних реформ” (м. Тернопіль, 14 квітня 2011 р.).

Публікації. За темою дисертації опубліковано 15 наукових праць загальним обсягом 4,98 д. а. (з них 14 одноосібно й 1 у співавторстві). Зокрема, 11 наукових праць – у наукових фахових виданнях (4,33 д. а.) та 4 – в інших виданнях (0,65 д. а.).

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається із вступу, трьох розділів і висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний текст роботи викладено на 198 сторінках. Дисертація містить 14 таблиць та 35 рисунків. Список використаних джерел, що налічує 186 найменувань, викладено на 16 сторінках. Загальний обсяг дисертації 242 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету та основні завдання, предмет та об'єкт, теоретичну та методичну базу дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі „**Теоретичні засади інвестиційного планування на промисловому підприємстві**” здійснено узагальнення наявних підходів до трактування поняття “інвестиційне планування”, встановлено місце інвестиційного планування в загальній системі планування на підприємстві та з'ясовано його роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств; визначено принципи й методи та доведено необхідність використання системного підходу до планування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Об'єктивна необхідність планування інвестицій і зростання його ролі в сучасних умовах пояснюється необхідністю забезпечення конкурентоспроможності підприємства, зростанням вимог до формування інвестиційних проектів, багатоваріантністю та імовірнісним характером інвестиційних процесів, обмеженими можливостями залучення довгострокових інвестицій у розвиток підприємства тощо.

У роботі на основі об'єднання трьох підходів до сутності поняття “інвестиційне планування” (наукового, функціонального, організаційно-правового) запропоновано авторське трактування як процесу формування основних напрямків інвестиційної діяльності, розробки системи планів і планових показників згідно з внутрішніми та зовнішніми можливостями та відповідними організаційно-правовими умовами його забезпечення з метою досягнення головної мети та цілей підприємства.

У процесі дослідження виявлено основні закономірності інвестиційного планування, зокрема такі: на етапі інвестиційного планування ухвалюються важливі управлінські рішення, які в майбутньому матимуть вплив на усі аспекти діяльності підприємства; при плануванні інвестицій у розвиток підприємств необхідно брати до уваги, що переважно це значні фінансові витрати в обладнання і технології, які дозволяють досягнути стратегічних цілей розвитку підприємства та впливають на добробут усіх учасників інвестиційної діяльності (власників, працівників, суспільство); ухвалені управлінські рішення щодо інвестування в розвиток промислових підприємств незворотні (невелика ліквідність основних засобів), тому без науковообґрунтованого, добре організованого інвестиційного планування підприємство зазнає значних збитків; необхідно зважати на ринкові фактори здійснення інвестиційного планування: невизначеність зовнішнього середовища, ризик, час.

З огляду на вищесказане в роботі виділено особливості інвестиційного планування, а саме: інвестиційне планування не лише довгострокове, але й стратегічне, тому що орієнтоване на досягнення кінцевих цілей – впровадження нового обладнання й технологій для підвищення рентабельності роботи підприємства; урахування фактора невизначеності обумовлено необхідністю врахування зовнішнього середовища, новизни продукції, що виробляється, технологією та умовами виробництва; довгостроковість планування, яка зумовлена тривалим терміном окупності капіталовкладень у створення нових виробництв і технологій; високий рівень відповідальності за ухвалення планових рішень, який пояснюється складністю коригування параметрів плану після початку здійснення

проекту; виправлення помилок ускладнене ще й тому, що капіталовкладення мають вузьку сферу застосування, яка не дозволяє використовувати їх в альтернативних цілях; чітко окреслені межі процесу планування збігаються з рамками інвестиційного проекту – придбання постійних активів і забезпечення їх окупності.

Аргументовано, що система принципів інвестиційного планування повинна охопити загальнофілософські, загальносистемні, стратегічні, організаційні принципи, загальні та спеціальні принципи планування.

На основі узагальнення і систематизації наукових підходів у дисертації запропоновано систему методів інвестиційного планування відповідно до етапів його здійснення на підприємстві: стратегічного, тактичного та оперативного. Встановлено, що на етапі стратегічного планування інвестиційної діяльності пріоритетним є застосування методів маркетингових досліджень, методів прогнозування та аналітичних методів; на етапі тактичного планування – балансового та нормативного методів; на етапі оперативного інвестиційного планування – метод бюджетування. Водночас загальнонаукові та економіко-математичні методи складають підґрунтя розробки та прийняття інвестиційних рішень на усіх етапах планування інвестиційної діяльності (усієї системи інвестиційного планування).

Доведено, що сутність поняття “система інвестиційного планування” слід трактувати як складну систему змістових складових, а саме: функціональної (система як сукупність видів діяльності, спрямованої на досягнення певних результатів у галузі інвестування), процесної (система, з точки зору виконання дій для виявлення і вирішення проблем, процес і підготовка прийняття інвестиційних рішень), елементної (система як діяльність з організації взаємодії структурних елементів, задіяних в інвестиційному плануванні).

Грунтуючись на загальноприйнятих властивостях систем і беручи до уваги особливості здійснення інвестиційної діяльності на вітчизняних підприємствах, виділені такі властивості системи інвестиційного планування: синергічність, орієнтація системи інвестиційного планування на споживача, невизначеність інформаційного забезпечення, цілеутворення та пріоритетність цілей, комунікативність, інтегративність, ієрархічність, адитивність, цілісність.

Наголошено, що організаційними передумовами формування ефективної системи інвестиційного планування на промислових підприємствах є: освоєння працівниками, які беруть участь у здійсненні інвестиційного планування, методів і процедури опрацювання даних про зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства та розробка стандартних форм для узагальнення, аналізу і зберігання цієї інформації; забезпечення всіх функціональних підрозділів підприємства комп’ютерною технікою та сучасними засобами комунікації з метою отримання оперативної і достовірної інформації про стан справ на підприємстві та в зовнішньому середовищі; організація моніторингу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства з подальшим формуванням власного інформаційного банку даних про стан цих факторів; здійснення мотивації персоналу в процесі досягнення цілей підприємства, підвищення кваліфікації персоналу в галузі інвестиційного планування, розвиток творчого мислення, формування новаторського підходу персоналу до вирішення окреслених проблем.

У другому розділі “Аналіз інвестиційного планування на підприємствах кондитерської галузі” досліджено сучасний стан та перспективи розвитку кондитерської галузі; виявлено та проаналізовано основні макро- та мікрочинники, які сприяють активізації інвестиційної діяльності підприємств або стримують інвестиційну активність суб’єктів господарювання; здійснено аналіз стану інвестиційного планування та обґрунтовано його доцільність на підприємствах галузі.

Інвестиційна активність підприємств безпосередньо залежить від впливу чинників зовнішнього середовища. Виявлено, що позитивні зрушення в економіці країни (ріст ВВП, обсягів промислового виробництва, доходів населення, фінансових результатів діяльності підприємств тощо) стимулюють розвиток кондитерської галузі, сприяють відновленню позитивної динаміки обсягів інвестицій. Водночас, несприятливим є вплив таких чинників макросередовища, як: політико-правового (хитка політична стабільність, ріст недовіри до влади, корупція, недостатня дієвість правової системи); виробничо-технологічного (обмежене фінансування з боку держави інвестиційно-інноваційних програм та проектів розробки та впровадження нових технологій, оновлення продукції); соціально-демографічного (погіршення демографічної ситуації, низький рівень життя населення тощо).

Здійснено аналіз динаміки розвитку кондитерської галузі у 2003-2010 рр. та виявлено стійку тенденцію до сповільнення темпів росту обсягів виробництва вітчизняними кондитерськими підприємствами (10-13% у 2003-2005 рр.; 3-8% у 2007-2008 рр.). У дисертації аргументовано, що світова фінансово-економічна криза призвела до скорочення обсягів виробництва кондитерської продукції у 2009 р. порівняно з попереднім роком на 4,3%. Проте у 2010 р. спостерігалось відновлення позитивної динаміки докризового періоду: обсяг виробництва кондитерських виробів порівняно з 2009 р. зріс на 21 тис. т (+2 %).

Встановлено, що основними причинами таких процесів є, з одного боку, позитивні зрушення в галузі (реструктуризація власності та консолідація капіталу; значні вітчизняні та іноземні інвестиції; розширення асортименту продукції; активна маркетингова політика виробників; використання сучасних матеріалів пакування та нових технологій), а з іншого боку – проблеми розвитку галузі (постійне подорожчання енергоносіїв та сировини; введення митних обмежень з боку країн-імпортерів вітчизняних кондитерських виробів; кредиторська заборгованість за відвантажену продукцію; погіршення якості кондитерських виробів; монополізація окремих сегментів ринку кондитерських виробів; недостатній рівень інформаційної та консалтингової підтримки тощо).

Констатовано, що ринок кондитерських виробів в Україні є висококонцентрованим. У 2009-2010 рр. 46 % загальногалузевого обсягу кондитерської продукції припадало на три великі виробники (Корпорація “ROSHEN”, ЗАТ ВО “Конті”, ЗАТ “АВК”), щорічний обсяг виробництва кондитерської продукції кожного з яких складав від 119,8 тис. т до 230,7 тис. т. Ще 15 % належало кондитерським підприємствам, частка яких у загальному обсязі виробництва складала від 2 % до 5 % (Корпорація “Бісквіт-Шоколад”, ЗАТ “Житомирські ласощі”, ПАТ “Полтавакондитер”, ЗАТ “Світоч”, ТОВ “Черкаська бісквітна фабрика”, ПАТ “Крафт Фудз Україна”). Водночас, протягом цього періоду на ринку функціонувала значна кількість невеликих кондитерських підприємств регіонального (місцевого)

значення: середніх, малих приватних підприємств, цехів при хлібзаводах та супермаркетах.

Результати аналізу засвідчують, що одним із найбільш динамічних та перспективних є ринок борошняних кондитерських виробів, частка яких у структурі вітчизняного кондитерського виробництва у 2010 р. склала 41,4% у натуральному вираженні і 37,1% – у вартісному. Цей ринок в основному характеризується наявністю середніх і малих виробників, а також тіньового виробництва й збуту кондитерської продукції, що пояснюється простотою виробничого процесу, наявністю вітчизняної сировини, розгалуженою мережею збуту, відсутністю ефективної системи контролю за якістю продукції.

У результаті дослідження виявлено, що проблеми функціонування кондитерської галузі спостерігаються як на загальнодержавному, так і на регіональному рівні. На основі аналізу обсягів виробництва кондитерської продукції підприємствами Тернопільської області за 2003-2010 рр. та дослідження їхньої динаміки у контексті загальних тенденцій визначено, що частка їх продукції в загальному обсязі є незначною, і становила за досліджуваний період від 0,2 % до 0,3 %. Проведений аналіз засвідчив, що 90 % кондитерських підприємств Тернопільської області спеціалізуються на виробництві борошняних кондитерських виробів, а найбільшими виробниками такого виду продукції є ПАТ “ТерА”, ТОВ “Ваврик і Компанія” ЛТД, ПП “Бекерай”.

Встановлено, що загальний обсяг виробництва кондитерської продукції підприємствами області у 2010 р. у порівнянні з попереднім роком зменшився на 249 т (10 %) і становив 2357 т, а в порівнянні з 2003 р. виявлено збільшення цього обсягу на 227 т (11%).

Аналіз статистичної інформації засвідчив негативну динаміку інвестицій в основний капітал промислових підприємств Тернопільської області, в тому числі підприємств харчової галузі (рис. 1).

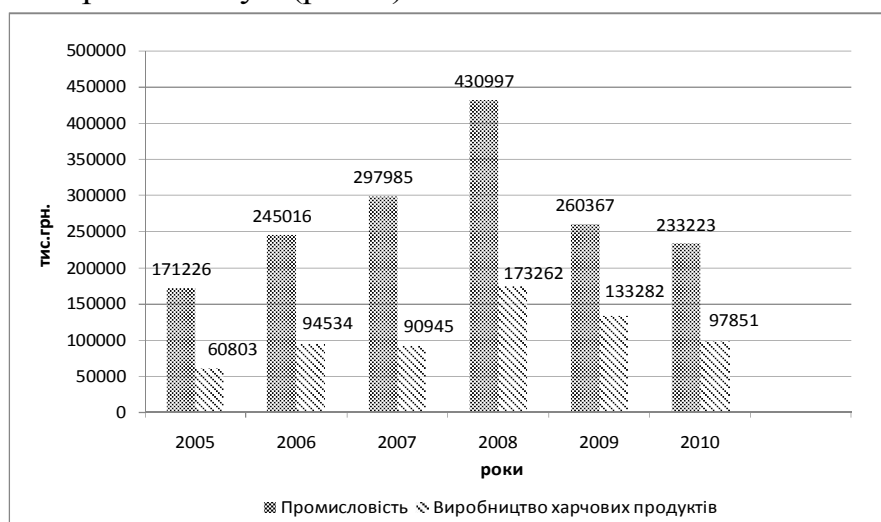

Рис. 1. Обсяги інвестицій в основний капітал підприємств харчової промисловості Тернопільської області за 2005-2010 рр., тис. грн.

Низхідна динаміка обсягів інвестицій свідчить про низький рівень інвестиційної активності суб'єктів господарювання в Тернопільській області. Доведено, що сучасні економічні умови вимагають активізації інвестиційної діяльності та потребують нових поглядів на управління нею. У цьому ракурсі констатовано, що кондитерський сектор харчової промисловості Тернопільської області характеризується низьким рівнем здійснення інвестиційного планування. Для оцінки стану інвестиційного планування використано методика, суть якої полягає в розрахунку узагальнюючого показника на основі використання методу профілів з урахуванням результатів експертних оцінок найважливіших його складових: кадрового забезпечення; маркетингової діяльності; інформаційного забезпечення; інноваційної діяльності; інвестиційної діяльності; організаційного забезпечення; методичного забезпечення. Апробація методики здійснена на кондитерських підприємствах Тернопільської області. На основі обчислення узагальнюючого показника (для ТОВ “Ваврик і Компанія” ЛТД він склав 7,26, у ПАТ “ТерА” – 5,42) встановлено, що стан інвестиційного планування на досліджуваних підприємствах є середнім. Оцінювання стану інвестиційного планування на кондитерських підприємствах за вищенаведеною методикою дозволило виявити “вузькі” місця в організації інвестиційного планування та визначити резерви його удосконалення.

Беручи до уваги останні світові тенденції виробництва органічних продуктів та зважаючи на сировинні можливості агропромислового сектора України, окреслено перспективу подальшого розвитку вітчизняної кондитерської галузі в напрямку виробництва продукції з натуральної, екологічно чистої сировини, зокрема кондитерських виробів “дитячої групи” та продукції з лікувально-профілактичними властивостями.

У третьому розділі **“Удосконалення інвестиційного планування на промислових підприємствах”** запропоновано організаційно-економічні напрямки вдосконалення інвестиційного планування на кондитерських підприємствах у сучасних умовах; побудовано структурно-логічну модель системи інвестиційного планування на основі реалізації відповідного механізму; розроблено заходи щодо вдосконалення інформаційного забезпечення; побудовано модель оптимізації стратегії інвестиційного планування.

На основі дослідження проблемного поля інвестиційного процесу на кондитерських підприємствах в дисертації запропоновано організаційно-економічні напрямки удосконалення кадрової, інформаційної складових; обґрунтовано необхідність застосування системного, стратегічного, інноваційного та маркетингового підходів; удосконалення технічного та методичного забезпечення; оптимізації організаційної структури підприємства та розроблено відповідні заходи щодо вдосконалення інвестиційного планування.

У сучасних умовах господарювання неповною мірою реалізується функція інвестиційного планування, що призвело до зменшення кількості впроваджених інвестиційних проектів і програм та, у підсумку, – до гальмування інвестиційного процесу на підприємствах. У зв'язку з цим доведена необхідність удосконалення інвестиційного планування шляхом розробки й реалізації механізму створення системи інвестиційного планування як сукупності взаємопов'язаних елементів, реалізація якого забезпечить вирішення проблеми підвищення ефективності

інвестиційних процесів та дозволить суб'єкту господарювання вчасно виявити зміни мікро- та макрочинників інвестиційної діяльності, розробити та реалізувати комплекс заходів щодо її створення. Етапи реалізації механізму створення системи інвестиційного планування наведено на рис. 2.

Рис. 2. Етапи реалізації механізму створення системи інвестиційного планування.

З метою ілюстрації процесу інвестиційного планування на основі застосування системного підходу побудовано структурно-логічну модель системи інвестиційного планування на підприємствах кондитерської галузі. Вибір складових моделі (функцій,

етапів, елементів (забезпечувальних підсистем) обумовлений виділеними та дослідженими в дисертації змістовими складовими поняття “ система інвестиційного планування ” (табл.1).

Таблиця 1

Складові структурно-логічної моделі системи інвестиційного планування

№з/п	Складові	Зміст складових
1.	Функції (види діяльності в рамках інвестиційного планування)	(Ф 1.1) Створення системи інвестиційного планування. (Ф 1.2) Маркетингові дослідження. (Ф 1.3) Інноваційна діяльність. (Ф 1.4) Пошук і оцінка нових технологій і обладнання. (Ф 1.5) Розробка інвестиційного проекту. (Ф 1.6) Пошук інвестора й обґрунтування проекту. (Ф 1.7) Контроль над здійсненням інвестиційного плану і коригування.
2.	Етапи процесу інвестиційного планування	(П 2.1) Аналіз ситуації та виявлення проблем. (П 2.2) Визначення цілі і шляхів її досягнення. (П 2.3) Планування маркетингу. (П 2.4) Планування виробничої програми. (П 2.5) Фінансове планування. (П 2.6) Оцінка ризиків. (П 2.7) Оцінка економічної ефективності проекту.
3.	Елементи інвестиційного планування (забезпечувальні підсистеми)	(Е.3.1) Інформаційне забезпечення. (Е.3.2) Персонал. (Е.3.3) Організаційна структура. (Е.3.4) Фінансові ресурси. (Е.3.5) Методика планування. (Е.3.6) Технологія планування. (Е.3.7) Автоматизація процесу.

Запропонована модель наочно демонструє складність і багатогранність взаємозв'язків елементів системи інвестиційного планування на підприємстві (рис.3). Реалізація даної моделі досягається шляхом встановлення взаємозв'язків між відповідними елементами кожної зі складових, вибір яких обумовлений необхідністю досягнення конкретних цілей інвестиційного планування.

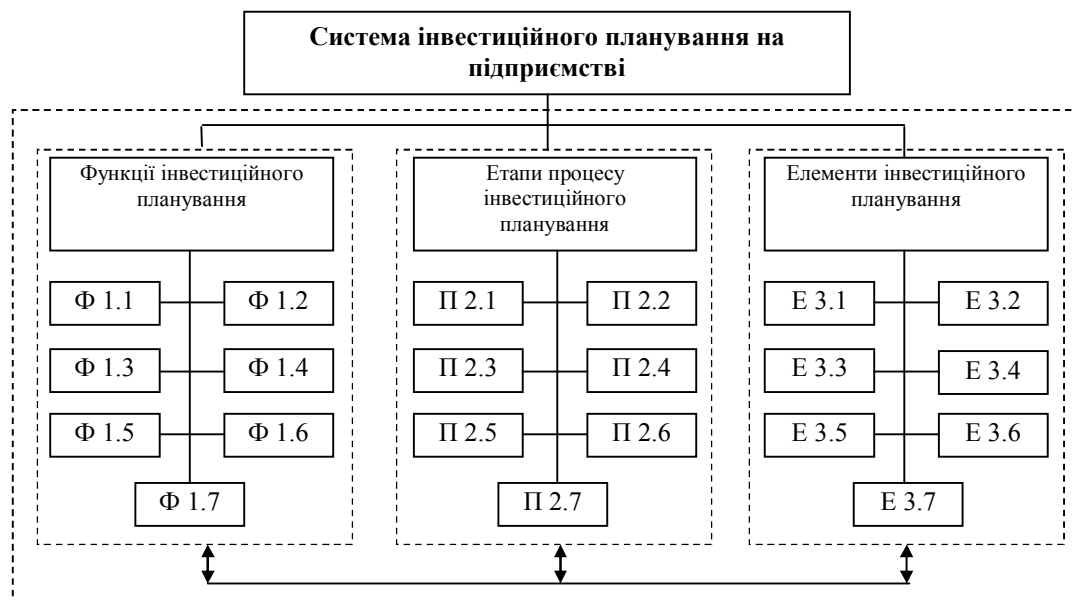

Рис. 3. Структурно-логічна модель системи інвестиційного планування на підприємстві

Доведено, що необхідною умовою функціонування системи інвестиційного планування є інформаційне забезпечення, складовими якого визначено такі: достовірність, повна інформація про зовнішнє і внутрішнє середовище підприємства, професійні здібності та практичні навички роботи управлінського персоналу під час здійснення інвестиційного планування; забезпечення управлінського персоналу технічними засобами для обробки й зберігання інформації та методичними матеріалами.

Обґрунтовано необхідність формування стратегії інформаційної взаємодії підприємства в процесі інвестування із суб'єктами інвестиційного ринку, конкурентами, споживачами продукції, постачальниками сировини, персоналом підприємства, міжнародними фінансовими організаціями, власниками й акціонерами підприємства, галузевими об'єднаннями, органами державного управління й місцевого самоврядування, територіальною громадою і світовою спільнотою.

У дисертації наголошено на необхідності використання в практиці роботи промислових підприємств концепції комплексного інвестиційного планування, що становить єдиний процес управління системою інвестиційних проектів, які тісно взаємопов'язані між собою та спрямованні на успішну реалізацію стратегічної мети підприємства. У межах даного підходу виділено проекти-донори, які вирішують коротко- і середньострокові завдання фінансового забезпечення діяльності підприємства, і проект-акцептор як основний стратегічний проект, що покликаний реалізувати найважливіші довгострокові завдання підприємства. В інноваційній основі комплексного інвестиційного планування лежить значне підвищення ефективності використання власних фінансових ресурсів і мінімізація потреби в залучених інвестиційних джерелах. Практична реалізація розробленої економіко-математичної моделі оптимізації стратегії інвестиційного планування, виконаної на ПАТ "ТерА", дозволила розрахувати мінімальну початкову суму інвестиційних ресурсів, яка необхідна для забезпечення виконання договірних зобов'язань щодо придбання нового обладнання.

При оптимальній організації інвестиційної діяльності тимчасово вільні кошти спрямовуються на фінансування короткотермінових рентабельних проектів, реалізація яких дозволяє отримати частину необхідної суми коштів на придбання обладнання. Застосування такої концепції під час реалізації інвестиційної програми сприятиме підвищенню ефективності управлінських рішень щодо інвестування, раціональнішому використанню обмежених власних інвестиційних ресурсів, зменшенню потреби в позичкових коштах.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової проблеми, що полягає у розробці теоретико-методичних і прикладних засад удосконалення інвестиційного планування на промислових підприємствах, зокрема кондитерських, в ринкових умовах. Основні результати дослідження є підставою для таких висновків:

1. Забезпечення ефективного інвестиційного процесу на вітчизняних промислових підприємствах обумовлює об'єктивну необхідність здійснення планування інвестицій. Зростання його ролі в сучасних умовах пояснюється

необхідністю забезпечення конкурентоспроможності підприємства, невизначеністю зовнішнього середовища, обмеженими можливостями залучення інвестицій у розвиток підприємства тощо. Інвестиційне планування покликане сформулювати перспективи функціонування підприємств, конкретизувати шляхи та напрями розвитку, реалізувати довгострокові наміри. Проте здійснення ефективного інвестиційного планування на вітчизняних промислових підприємствах неможливе без відповідної методологічної основи. З огляду на це виникає необхідність в уточненні економічного змісту категорії „інвестиційне планування”, яке репрезентується як процес формування основних напрямків інвестиційної діяльності, розробки системи планів і планових показників згідно з внутрішніми та зовнішніми можливостями та відповідними організаційно-правовими умовами забезпечення з метою досягнення головної мети та цілей підприємства.

2. З'ясування суті і структури процесу інвестиційного планування, урахування низки його важливих характеристик дало змогу уточнити економічний зміст поняття “система інвестиційного планування” та трактувати його як складну систему змістових складових, а саме: функціональної, процесної та елементної. На основі узагальнення і систематизації наукових підходів у дисертації запропоновано єдину класифікаційну систему принципів та методів інвестиційного планування відповідно до етапів його здійснення на підприємстві: стратегічного, тактичного та оперативного.

3. На основі проведених досліджень виявлено, що інвестиційні процеси на вітчизняних кондитерських підприємствах стримують як зовнішні, так і внутрішні фактори, а саме: посткризовий період в економіці України, хитка політична стабільність, ріст недовіри до влади, корупція, недостатня дієвість правової системи, несприятливий інвестиційний клімат, недоступність та висока вартість кредитних ресурсів, погіршення демографічної ситуації. Встановлено, що основними проблемами розвитку галузі є: постійне подорожчання енергоносіїв та сировини, введення митних обмежень з боку країн-імпортерів вітчизняних кондитерських виробів, кредиторська заборгованість за відвантаженою продукцією, відсутність ефективної системи контролю якості кондитерських виробів, монополізація окремих сегментів ринку, недостатній рівень інформаційної та консалтингової підтримки вітчизняних виробників тощо. Водночас автором окреслено низку проблем внутрішнього характеру, а саме: неефективний власник і/чи керівник підприємства; некомпетентний управлінський персонал; відсутність системи інформаційного забезпечення та подоліки в організаційній структурі підприємств; високий рівень зношеності основних фондів; відсутність власних коштів на інвестування; низький рівень технічного та методичного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень щодо інвестування.

4. Для оцінки стану інвестиційного планування запропоновано методіку, суть якої полягає в розрахунку узагальнюючого показника на основі використання методу профілів з урахуванням результатів експертних оцінок найважливіших його складових: кадрового забезпечення; маркетингової діяльності; інформаційного забезпечення; інноваційної діяльності; інвестиційної діяльності; організаційного забезпечення; методичного забезпечення. - що дозволило виявити “вузькі” місця в

організації інвестиційного планування на кондитерських підприємствах та визначити резерви його удосконалення.

5. На основі проведеного дослідження процесу планування інвестицій на вітчизняних підприємствах запропоновано удосконалення інвестиційного планування здійснювати комплексно, одночасно за організаційно-економічними напрямками, що підпорядковані єдиному стратегічному задуму, орієнтованому на ефективне використання власних інвестиційних ресурсів підприємства та пошук можливостей залучення позичкових коштів, задоволення потреб споживачів, успішну реалізацію інноваційно-інвестиційної політики підприємства. Окреслено перспективи подальшого розвитку вітчизняної кондитерської галузі в напрямку виробництва продукції з натуральної, екологічно чистої сировини, зокрема кондитерських виробів “дитячої групи” та продукції з лікувально-профілактичними властивостями.

6. Розроблено структурно-логічну модель системи інвестиційного планування на основі формування і реалізації відповідного механізму з урахуванням взаємозв’язків і взаємодії трьох її складових, а саме: функцій, етапів і елементів, що є необхідною умовою удосконалення організації інвестиційного планування на підприємствах. Реалізація механізму створення системи інвестиційного планування дозволить суб’єкту господарювання на основі аналізу мікро- та макрочинників зовнішнього середовища сформулювати мету та цілі створення системи інвестиційного планування, розробити та реалізувати комплекс заходів щодо її створення з метою вдосконалення процесу інвестиційного планування.

7. Удосконалено підхід до організації інформаційного забезпечення системи інвестиційного планування на основі якомога ширшого врахування всіх можливих зовнішніх та внутрішніх джерел інформації та їхнього ефективного опрацювання, що дозволило охопити усі напрямки інформаційної взаємодії підприємства кондитерської галузі з зовнішнім середовищем та, у результаті, збільшити ступінь їхньої інформованості й підвищити імовірність досягнення очікуваних результатів використання інвестиційних ресурсів.

8. Запропоновано концепцію комплексного інвестиційного планування, що становить собою єдиний процес управління системою інвестиційних проектів, які взаємопов’язані один з одним та спрямовані на досягнення стратегічних цілей підприємства. З метою реалізації положень концепції розроблено економіко-математичну модель оптимізації стратегії інвестиційного планування в рамках удосконалення наукових підходів до ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності, що дало змогу автору обґрунтувати можливість забезпечення фінансування стратегічного проекту-акцептора завдяки реалізації інвестиційних проектів-донорів та, у разі необхідності, з частковим залученням коштів із зовнішніх джерел. В інноваційній основі комплексного інвестиційного планування лежить значне підвищення ефективності використання власних фінансових ресурсів і мінімізація потреби в залучених інвестиційних джерелах.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях:

1. Білан О. С. Кошти населення як важливе джерело інвестиційних ресурсів / О.С. Білан // Соціально - економічні дослідження в перехідний період. Фінансова політика приватизованих підприємств і механізми її реалізації (Збірник наукових праць). / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Редкол.: відп. ред. академік НАН України М. І. Долішній – Львів, 2003. – Вип. 4 (XLII). - С. 114 - 118 (0,25 друк. арк.).
2. Білан О. С. Джерела інвестиційних ресурсів промислового підприємства / О.С. Білан // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: економіка. – 2003. – № 15. – С. 161 – 164 (0,34 друк. арк.).
3. Білан О. С. Проблеми інноваційно-інвестиційної активності підприємств / О.С. Білан // Проблеми підвищення ефективності функціонування підприємств різних форм власності (Збірник наукових праць). / НАН України. Ін-т економіки пром-сті; Редкол.: І. П. Булеєв (відпов. ред.) та ін. – Донецьк, 2004. – Том 3. – С. 242 – 247 (0,29 друк. арк.).
4. Білан О. С. Теоретичні основи інвестиційного планування / О.С. Білан // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – Вип. 10. – С. 40 – 47 (0,39 друк. арк.).
5. Білан О. С. Роль та місце бізнес-плану інвестиційного проекту в системі інвестиційного планування / О.С. Білан // Вісник Хмельницького національного університету (Науковий журнал). / ХНУ – Редкол: М. П. Войнаренко (відпов. ред.) та ін. – Хмельницький, 2005. – №5, Частина 2, Том 1 (71). – С. 179 – 182 (0,37 друк. арк.).
6. Білан О. С. Стратегічні аспекти інвестиційного планування на промисловому підприємстві / О.С. Білан // Економіка і регіон (Збірник наукових праць). – Полтава, 2006. - №4 (7). – С.177 – 180 (0,42 друк. арк.).
7. Білан О. С. Підвищення економічної ефективності збутової діяльності хлібопекарських підприємств / О.С. Білан, С.В. Бобрівець С.В., Навольська Н.В. // Галицький економічний вісник. – 2006. – № 4 (11). – С. 74-84 (0,45 друк. арк.).
Особистий внесок: досліджено тенденції попиту на хлібопекарську продукцію споживачами м.Тернополя (0,11 друк. арк.).
8. Білан О. С. Система інвестиційного планування на промисловому підприємстві / О.С. Білан // Актуальні проблеми економіки (Науковий економічний журнал). – Київ, 2006. - №7 (61). – С.107 – 112 (0,43 друк. арк.).
9. Білан О. С. Стан і перспективи розвитку підприємств кондитерської галузі в контексті реалізації інвестиційного процесу / О.С. Білан // Галицький економічний вісник (Науковий журнал). – Тернопіль, 2007. - №1 (12). – С.58 – 68 (0,77 друк. арк.).
10. Білан О. С. Проблеми інвестиційного планування на вітчизняних підприємствах / О.С. Білан // Інноваційна економіка (Науковий журнал). – Тернопіль, 2011. - №4 (23). – С.190 – 193 (0,46 друк. арк.).
11. Білан О. С. Організаційно – економічні напрямки вдосконалення інвестиційного планування на кондитерських підприємствах / О.С. Білан // Сталий розвиток

економіки (Науковий журнал). – Тернопіль, 2011. - №4 (7). – С.197-201 (0,5 друк. арк.).

Публікації в інших наукових виданнях:

12. Білан О. С. Регіональні аспекти активізації інвестиційної діяльності / О.С. Білан // Роль національних стандартів обліку в інтеграційному процесі України у світовий економічний простір: збірник тез та текстів виступів на наук.-практ. конф. (м. Мукачево, 24-25 жовт. 2002р.). – Мукачево: МТІ, 2002. – С. 59 - 63 (0,17 друк. арк.).
13. Білан О. С. Активізація інноваційної діяльності як умова забезпечення реалізації стратегії технічного вдосконалення виробництва / О.С. Білан // Стратегія розвитку вітчизняних підприємств: матеріали наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 23-24 жовт. 2003 р.). – Тернопіль: ТАНГ, 2003. – С. 257 – 258 (0,1 друк. арк.).
14. Білан О. С. Інноваційна складова інвестиційної стратегії підприємства / О.С. Білан // Наука і освіта 2005: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф.. (м.Дніпропетровськ, 7-21 лют. 2005р.). – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – Том 86. – С. 20 – 22 (0,25 друк. арк.).
15. Білан О. С. Інформаційне забезпечення інвестиційного планування на промисловому підприємстві / О.С. Білан // Теоретико-методологічні та практичні аспекти розвитку економіки України: тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 23-24 лист. 2006 р.) – Тернопіль: Терно-граф, 2006. – С.225 - 227 (0,13 друк. арк.).

Основні результати дисертації у зазначених публікаціях відображено.

АНОТАЦІЯ

Білан О. С. Інвестиційне планування на промисловому підприємстві. – Рукопис. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – ДВНЗ “Ужгородський національний університет”, Ужгород, 2012.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних та прикладних аспектів процесу інвестиційного планування на кондитерських підприємствах в сучасних умовах. Удосконалено теоретико-методичні основи інвестиційного планування, з'ясовано його роль та значення в ринкових умовах. Досліджено розвиток кондитерських підприємств у контексті реалізації інвестиційного процесу та оцінено стан інвестиційного планування на досліджуваних підприємствах. Розроблено структурно-логічну модель системи інвестиційного планування на основі формування і реалізації відповідного механізму її створення. Обґрунтовано організаційно-економічні напрямки щодо вдосконалення інвестиційного планування. Побудовано модель оптимізації стратегії інвестиційного планування в рамках удосконалення наукових підходів до ресурсного забезпечення інвестиційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційне планування, система, організаційно-економічні заходи, модель, інформаційне забезпечення.

АННОТАЦИЯ

Билан О. С. Инвестиционное планирование на промышленном предприятии. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04. – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – ГВУЗ “Ужгородский национальный университет”. – Ужгород, 2011.

Диссертация посвящена вопросам совершенствования инвестиционного планирования на кондитерских предприятиях пищевой промышленности в рыночных условиях. Усовершенствованы теоретико-методические основы инвестиционного планирования, выяснена его роль и значение как элемента рыночного механизма функционирования предприятия.

В диссертации рассматриваются теоретические и практические аспекты инвестиционного планирования промышленного предприятия. Изучение литературных источников и обобщение существующих подходов к определению экономических понятий “инвестиционное планирование” и “система инвестиционного планирования” дало возможность сформировать авторский подход к определению их смысла. Исследование сущности и структуры процесса инвестиционного планирования дало возможность уточнить экономическое содержание понятия “система инвестиционного планирования” и интерпретировать его как сложную систему смысловых составляющих, а именно: функциональной, процессной и функциональной. Значительное внимание уделено изучению и систематизации методологических подходов к реализации задач инвестиционного планирования, что позволило разработать единую классификационную систему принципов и методов инвестиционного планирования.

Макроанализ состояния кондитерской отрасли Украины дал возможность определить наиболее важные проблемы ее развития и сформулировать возможные пути выхода из кризиса. Установлено, что основными проблемами отрасли являются следующие: постоянное подорожание энергоносителей и сырья; введение таможенных ограничений со стороны стран-импортеров отечественных кондитерских изделий; кредиторская задолженность; ухудшение качества кондитерских изделий; монополизация отдельных сегментов рынка кондитерских изделий; недостаточный уровень информационной и консалтинговой поддержки.

С целью оценки эффективности инвестиционного планирования и определения уровня его практического использования на кондитерских предприятиях Украины, автором проведен опрос управленческого персонала предприятий. Результаты опроса показали наличие проблем в сфере планирования инвестиционной деятельности, отсутствие соответствующих условий для его внедрения в практику работы, низкий уровень эффективности инвестиционного планирования, недостаточную обоснованность и отсутствие системности.

Для оценки состояния инвестиционного планирования предложена методика, суть которой заключается в расчете обобщающего показателя на основе использования метода профилей с учетом результатов экспертных оценок важнейших его составляющих: кадрового обеспечения; маркетинговой деятельности; информационного обеспечения; инновационной деятельности; инвестиционной

деятельности; организационного обеспечения; методического обеспечения,. - что позволило выявить “узкие” места в организации инвестиционного планирования на кондитерских предприятиях и определить резервы его усовершенствования. Сформированы предложения относительно совершенствования инвестиционного планирования на исследуемых предприятиях. Обоснована необходимость применения системного подхода к организации инвестиционного планирования как необходимому условию повышения эффективности инвестиционной деятельности предприятия. Разработана структурно-логическая модель системы инвестиционного планирования на основе формирования и реализации соответствующего механизма ее создания. Предложенная модель демонстрирует сложность и многогранность взаимосвязей элементов системы инвестиционного планирования на предприятии. Реализация данной модели достигается путем установления взаимосвязей между соответствующими элементами каждой из составляющих, выбор которых обусловлен необходимостью достижения конкретных целей инвестиционного планирования.

Разработан комплекс организационно-экономических мероприятий относительно совершенствования инвестиционного планирования на промышленных предприятиях. Усовершенствован методический подход к организации информационного обеспечения системы инвестиционного планирования с учетом направлений информационного взаимодействия предприятия с внешней средой. С целью реализации положений концепции разработана экономико-математическая модель оптимизации стратегии инвестиционного планирования в рамках усовершенствования научных подходов к ресурсному обеспечению инвестиционной деятельности, которое дало возможность автору обосновать возможность обеспечения финансирования стратегического проекта-акцептора благодаря реализации инвестиционных проектов-доноров и, в случае необходимости, с частичным привлечением средств из внешних источников.

Ключевые слова: инвестиционное планирование, система, внешняя среда, организационно-экономические мероприятия, информационное обеспечение.

SUMMARY

Bilan O.S. Investment Planning in an Industrial Enterprise. – Manuscript. The dissertation to obtain a Candidate of Economic Sciences scientific degree, major 08.00.04. – economy and enterprise management (according to the types of economic activity). – State Institution of Higher Education “Uzhhorod National University”, Uzhhorod, 2012.

The dissertation is dedicated to researching the theoretical and practical aspects of the investment planning process in the confectionery businesses in modern conditions. Theoretical and methodological fundamentals of investment planning have been improved, its role and importance on the market have been found out. Confectionery business development in the context of the investment process realization has been researched and the state of investment planning in the enterprises under consideration has been evaluated. A structural-logical model of the investment planning system based on forming and realizing the corresponding mechanism of its creation has been developed. Organizational and economic ways of improving investment planning have been

substantiated. A model of optimizing the investment planning strategy in terms of improving scientific approaches to investment resource provisioning has been built.

Key words: investment planning, system, organizing and economic arrangements, model, information provisioning.